

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Nostra sententia proponitur, & autoritate probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

vel explicito; non mutua fit inter ea, quorum unum, v.g. superior includitur, & imbibitur formaliter in conceptu quidditativo alterius actus saltem confuso, licet ratio inferior differentialis non imbibatur in conceptu essentiali superiori. Itaque tunc fit praecisio non mutua quando ratio communis cognoscitur non cognita ratione particulari, in qua imbibitur ratio communis, non autem potest cognosci ratio inferior sine superiori, quae imbibitur essentialiter, & vocatur non mutua; quia licet possit ratio communis praecindi ab inferiori, nihilominus ratio inferior, & particularis non potest praecindi a superiori, & communi, & quia non mutuo se habent in hac praecisione; ideo praecisio quae inter haec fit, vocatur praecisio non mutua, id est quae non fit ex utroque extremo.

Exemplum huius reperitur in divinitate respectu divinarum relationum; divinitas enim quae est ratio communis respectu divinarum personarum includitur, & imbibitur in divinis relationibus, & est de essentia illarum: quia, quidquid est in divina relatione est ens increatum, & independens ac per consequens Deus; divina autem relationes non imbibuntur nec sunt de essentia divinitatis; alias una relatio esset de essentia alterius, & non distingueretur ab illa realiter, quia quidquid est de essentia Dei est de essentia relationis, & personae, ex hac autem non mutua inclusione divinitatis, & relationum fit ut bene possimus cognoscere evidentem Deum, & divinitatem ut sic evidentia abstractiva ut cognoscitur a naturali Theologia sine eo, quod cognoscantur divinae relationes, quia haec solum divina relatione cognoscuntur: divinae autem relationes minime possunt cognosci non cognita divinitate ut inclusa, & essentialiter imbibita in illis, & sic datur praecisio non mutua.

13 Hae separationis rationis seu praecisio explicatur praecisionibus seu separationibus realibus, quae duplex realiter in creaturis est, nam prima datur inter ea quae distinguuntur, tanquam excludens ab excluso, ut verbi gratia anima rationalis, & materia prima, & ideo utraque mutuo una ab alia potest separari. Secunda praecisio datur inter ea quae distinguuntur tanquam includens ab inclusis; nam ea quae hoc modo distinguuntur non possunt mutuo separari, ita ut exstant, & conserventur unum extra aliud mutuo, v.g. licet possit separari anima rationalis ab homine, & conservari extra ipsum hominem, homo autem sine anima rationali separatus ab illa non potest conservari, imo impossibilis est separatio hominis propria ab anima rationali, quia anima rationalis includitur essentialiter in constitutione hominis; etiam explicatur hoc ex modo, & entitate reali absoluta; modus enim non potest proprie separari a re cuius est modus, ita ut exstat sine re, nec naturaliter, nec supernaturaliter; res autem potest separari propriissime a modo, & conservari sine illo: sic similiter ens ut sic licet possit separari per intellectum a differentia perfectatis vel hominis, quia non constituitur essentialiter ab illis, sicut divinitas non constituitur a paternitate, nec anima rationalis ab homine, differentiae autem non possunt praecindi, & separari ab ipsa ratione entis communi, quia constituuntur essentialiter, & formaliter ratione communi entis.

R. P. Ildeph. de Peñañel, Theol. Schol. Tom. I.

SECTIO III.

Nostra sententia proponitur, & auctoritate probatur.

Conclusio: ens ut sic praecinditur simpliciter a quacunque differentia intrinseca, & ente particulari: Haec sententia est expressa Aristotelis, & colligitur manifeste ex his omnibus locis, primo ex 4. metaphysica, ubi sic ait. [Est quaedam scientia, quae speculatur ens prout ens est, & quae ei per se insunt; haec autem nulli eorum, quae in parte dicuntur, eadem est; nulla namque ceterarum universaliter de ente prout ens est considerat] quae verba explicans D. Thomas *lect. 1.* sic ait: [Primo supponit Philosophus aliquam esse scientiam, cuius subiectum sit ens, dicit secundum quod est ens, quia scientiae aliae quae sunt de entibus particularibus considerant quidem de ente, non tamen secundum quod ens, sed secundum quod est huiusmodi ens speculatur.]

Secundo ex quinto, ubi, obiectum scientiae particularis, vel numerus, vel ignis, aut aliquid aliud, & ideo ait esse particularem tali ratione, nulla scientia particularis cognoscit ens universale in quantum huiusmodi; sed solum aliquam partem divisam.

Tertio ex sexto metaph. *text. 3.* ubi eadem per se verba repetit, explicans autem paulo ante *text. 3.* quale sit hoc ens, sic ait. [Prima Philosophia universalis circa genus, & unam naturam] & idem 4. metaphysica, sic ait. [Itaque ens, & unum idem ac una natura est, & *text. 10. eiusdem libri* ait, ens esse idem genus,] quod ipse Divus Thomas confirmat *lectione 4.* super haec verba: sic [ostendit quomodo dialectica, & philosophica cum Philosophia habent similitudinem] conveniunt autem in hoc in quantum considerant de omnibus entibus: hoc autem esse non posset nisi considerent omnia secundum quod in aliquo uno conveniunt, hoc est in ente, quia unius scientiae unum subiectum est: [& passim per eundem librum ens unum genus, & unum universale nominat; item *text. 2. ipsius quarti libri* asserit ens dividi in substantiam, & accidentis his verbis. [Ita ens multipliciter dicitur; quaedam enim, quoniam substantiae, quaedam enim quoniam passiones, & accidentia substantiae:] supra quae dicit Angelicus Doctor *lect. 1.* [circa primum videtur Philosophus tali ratione, quaecunque communiter unius recipiunt praedicationem, pertinent ad unius scientiae considerationem, quae considerat ens in quantum ens, scilicet tam substantiam quam accidentia: sed ens hoc modo praedicatur de omnibus.] Explicans autem Aristoteles, hoc divisum ens asserit esse essentialiter superius, & commune praedicatum tam substantiae quam accidentis, his verbis: [Quod igitur unius scientiae est ens, & quae ei prout enti insunt, manifestum est non solum substantiarum, sed etiam accidentium esse] supra quae verba haec profert Divus Thomas. [Manifestum esse quod ad unam scientiam pertinet cognoscere ens secundum quod ens, & ea quae per se illi insunt, & per hoc patet quod illa scientia non solum est cognoscitiva substantiarum, sed etiam accidentium, cum de utroque ens praedicatur ut superius.] & super *textum sextum* sic ait [quare cum praedicatur

§ 2. reat

teat quod propterea entia sunt ei insunt tanquam inferiora.]

- 16 Ex ijs omnibus locis colligo 1. ex primis textibus, obiectum metaphysicæ esse ens ut ens, id est univiale, & commune, quatenus commune est, in quo distinguitur hæc scientia à scientijs particularibus, quæ licet agant de ente, non agunt de illo ut commune, sed ut particularizatum.
- 17 Ex secundis textibus colligo ens illud commune ut commune esse unum simpliciter, quia dicit unum absolute sine addito [vnam naturam idem genus aliquo modo.]
- 18 Ex ultimis textibus colligo: illud ens esse superius, & commune proprie respectu accidentis, & substantiæ, quia de illis essentialiter prædicatur, & in illa per se dividitur, sed hæc omnia non possunt convenire enti, si non præcindatur ab inferioribus: ergo ens in sententia Aristotelis simpliciter præcisum est: minor est evidens, quia si ens non est præcisum, non est unum sed multa, quia sub nomine entis significantur hæc substantia, & accidens: sed substantia, & accidens non sunt unum, sed multa: ergo si ens non est præcisum, non est unum nec vna natura.
- 19 Dices hic pro ente vno sumi substantiam quæ vna est.
- 20 Sed contra hoc iam demonstratum, & convictum est disp. 1. mer. 7. 2. concl. 3. contra Hurr.
- 21 Dices vocari ens commune unum, quia sub vno nomine significantur substantia, & accidens.
- 22 Sed contra, quia Aristoteles asserit illud ens ut ens esse commune quod prædicatur essentialiter, & cui insunt ut inferiora per se accidentis, & substantia: sed illud quod tantum est unum nomen non potest prædicari essentialiter de significatis per illud, quia nomen ut nomen accidentale est significatis: item sydus, & piscis non insunt per se tanquam inferiori respectu huius nominis canis: ergo si ens in sententia Arist. est commune superius per se, & prædicatur essentialiter, & per se non est solum unum nomen, nec loquitur ipse de nomine solum; sed de obiecto huius nominis, quia solum obiectum potest prædicari essentialiter de inferioribus, unde cum illud obiectum sit commune, & univiale est proprie unum, quia commune ut commune est quod cum sit unum, multis convenit, & ideo canis est nomen commune, quia est unum, & convenit multis. Item, quia Aristoteles ait ens ut ens esse vnam naturam, & genus, & unum; sed illa, quæ multa sunt propter solum unum nomen, non dicuntur univiale, idem, genus, unum, & vna natura, ut videre est in sydere, pisce, & animali latrabili, quæ ex eo, quod vno nomine significantur, nunquam vocantur vna natura, & unum simpliciter.
- 23 Ultimo, quia si esset verum quod dicitur ab adversarijs, nimirum quod substantia, & accidens vocentur unum propter unum nomen, unitas illa esset æquivoca in ente, quia esset unitas nominis, ut postea latius demonstrabitur; sed ipse Aristoteles hoc exclusit his verbis: 4. *Metaph. text. 2.* ens autem multipliciter quidem dicitur, verum secundum unum, & vnam naturam, & non æquivoce: ergo ens non est solum unum nomen, sed vna ratio; unde simpliciter præcisum. Hanc etiam conclusionem defendit D. Thom. 1. p. *quest. 5. art. 3. ad 1.* ubi ait: substantia, & accidens contrahunt ens applicando ens ad aliquam quidditatem. Item 1. *sententiarum, quest. 1. & in 2. disp. 2.* & multis alijs in locis, ubi asserit ens esse superius, & præ-

dicari essentialiter de substantia, & accidente; sed si ens non esset præcisum à substantia, & accidente, ens nihil aliud esset, quam substantia, & accidens formaliter significata per nomen ens; sed substantia, & accidens non possunt contrahi ad substantiam, & accidens formaliter, ex eo quod per distinctum nomen, quod sit unum, significantur; nec possunt prædicari essentialiter, nec esse superius essentialiter; alias canis contraheretur, & esset superior essentialiter ad sydus, piscem, &c. quod falsum est, quia quod non est præcisum, non indiget contractione; sed ens non præcinditur; ergo non contrahitur: ergo si in sententia Divi Thomæ contrahitur ens, in sententia ipsius præcindetur.

SECTIO IV.

Rationibus ostenditur.

Primo, ratio entis essentialis Deo, & creatis, ²⁴ distinguitur virtualiter, & per æquivalentiam realiter à ratione increati, & à ratione creati in Deo, & in creatura; à quibus non constituitur essentialiter ratio entis, ut probabitur *subseque* sequenti; sed quando datur distinctio aliqua virtualis, & per æquivalentiam realiter inter aliquas, potest dari præcisio unius ab alio saltem inadæquata ex parte illius, quod non constituitur essentialiter ab altero; ergo ens, quod per æquivalentiam distinguitur virtualiter à parte rei ab illis differentijs, poterit præcindi simpliciter ab illis. Maior sic probatur primo. Illa distinguntur per æquivalentiam, & virtualiter, quando de illis opposita contradictoria prædicata enunciantur realiter cum veritate; sed de ratione entis, & de ratione increati, & creati enunciantur prædicata opposita contradictoria cum veritate realiter: ergo, &c. Hæc maior est evidens. Ideo intellectus divinus, & voluntas divina, relatio in divinis, & ipsa essentia distinguntur per æquivalentiam, & virtualiter, quia de ipsis opposita contradictoria prædicata enunciantur cum veritate realiter: ergo illa distinguntur, &c. Hoc antecedens sic patet; de intellectu enim divino enunciatur realiter, quod sit id, per quod Pater generat Filium; de voluntate autem divina quod per illam non generet; de essentia dicitur quod à Patre communicatur Filio; de Paternitate autem fide constat non communicari Filio; cum autem hæc prædicata sint contradictoria, ne duplex contradictio verificetur de eadem entitate, inventa est virtualis, & per distinctionem formalem realem demus in illis, quod esset contra summam divinæ naturæ identitatem, quia nulla ratio potest dari in divinis, cuius causa illæ affirmationes, & negationes simul verificentur sine vlla oppositione contradictoria, nisi virtualis distinctio; Et ratio à priori est; quia impossibile est quod idem formaliter, & virtualiter idem, sub eadem ratione formalissima sit subiectum capax, ut de illo simul affirmetur, & negetur aliquid; impossibile enim est idem simul esse, & non esse; & hoc principium, ut supra diximus disp. 1. *Metaph.* non est proprium creaturarum, sed commune Deo, & creaturis, & sic, ut refert Aristoteles lib. 4. *Metaph.* convertitur cum ente, unde apud omnes Theologos receptissimum est verificati non solum in ente